

Partivalg, hvilket ogsaa har faaet sit ydre Udtryk deri, at Ledelsen af Valgene helt og holdent er gaaet over i Hænderne paa de politiske Partiorganisationer. Man kan anse dette for at være mere eller mindre heldigt — derom kunne Anskuelserne maaske være forskellige — men det er i hvert Fald en Rendsgerning. Man kan forrest og med tilstrækkelig Nøjagtighed betegne de kommunale Valg som en simpel Forsættelse af de politiske Valg — en Kamp mellem de to store politiske Modsetninger, paa den ene Side Højre og paa den anden Side de forskellige Oppositionspartier, som have sluttet sig sammen om fælles Kandidater under den bydende Nødvendighed, at de maa være enige, hvis de overhovedet skulle kunne sætte nogen Kandidat igennem. Nu har imidlertid Højres Overvægt ved disse Valg hidtil været meget stor. Oppositionen har tidligere gennemgaaende kun kunnet mønstre omtrent Halvdelen af Højres Stemmer, og Overvægten har syntes saa stærk, at der ikke var Sandsynlighed for, at Oppositionen under den nuværende Ordning skulde kunne blive i Stand til at sejre. Der har derfor stadig været stillet Krav om en Reform af Valgloven, og disse Krav have i en Række atter og atter været optagne og hævdede af Folketinget. Der har her i Tinget stadig været stillet Forslag op om at indføre Forholdstalsvalgmaaden. Ved Siden heraf har der ogsaa været stillet Forslag om en Udvidelse af Valgretten, men det principale har i alt Fald været Indførelsen af Forholdstalsvalgmaaden. Men dette Forslag har stødt paa uvægerlig Modstand fra Højres Side; man har følt sig saa stærk i sin Stilling, at man ikke har villet gøre nogen Indrømmelse, med mindre man fik en endnu større Indrømmelse til Genæls, idet man har forlangt, saaledes som det ogsaa er udtrykt i dette Forslag, Indførelsen af en Deling af Vælgerne i to Klasser; Følgen heraf er da bleven den, at medens de politiske Valg have vist, at over Halvdelen af Kjøbenhavns Indvaanere hører til de forskellige Oppositionspartier, have disse dog været ganske udelukkede fra al Deltagelse i Styrelsen af Kommunens Anliggender.

I denne Stilling have nu imidlertid de sidste Valg bragt en pludselig og for de fleste vistnok uventet Forandring. Medens Oppositionen tidligere kun har kunnet samle omtrent Halvdelen af Modstandernes Tal, er den med et Slag vokset til Flertal, endogsaa til et ret anseeligt Flertal. Jeg skal her aldeles ikke fordybe mig i en Under søgelse af Aarsagerne til dette pludselige og stærke Omflag. Lige saa lidt skal jeg fortælle

mig i Gissninger om, hvorvidt denne Stilling kan ventes at ville holde sig ogsaa ved kommende Valg. Det er ingenlunde udelukket, at det kan komme til at gaa ved de kommunale Valg, lige som det er gaaet ved de politiske Valg, baade i Hovedstaden og i mange Kredse uden for Hovedstaden, at Oppositionen sejrer ved et Valg for saa at sige ved det næste Valg, men atter igen at seire baade tredje og fjerde Gang. Dette er jo Fremtidsbegivenheder, som der ingen Anledning er til her at søge at stille noget Horoskop for. Det, som forekommer mig at være det afgørende, er den Virkning, som disse Valg nødvendigvis maa have medført over for begge Partiers Holdning med Hensyn til Spørgsmaalet om Valglovens Ordning. For Oppositionens Vedkommende have disse Valg selvfølgelig medført, at den er bleven endnu mindre tilbøjelig, end den har været hidtil, til at lade en Forandring, som skulde betales dyrt. Og for Højres Vedkommende forekommer det mig, at Valgene i alt Fald maa have vist, at Stillingen ikke er saa stærk, at den udelukker enhver Tanke om menneskelig Storheds Forænkelse. Medens det ofte forekommer, at et Flertal er ganske overordentlig tungt, naar det gælder Mindretallets Ret, saa plejer Højresen ofte i paafaldende Grad at bedre sig, naar Flertallet selv faar Udflugt til at kunne blive Mindretal.

Det, som jeg da ved denne Besslighed vil sige, er det, at jeg vil tillade mig at henstille til Overvejelse fra begge Sider, om Tidspunktet ikke maatte være kommet til at søge at naa en mindelig og fredelig Forstaaelse paa Grundlag af en Ordning, der giver hver sit uden at forfordele nogen. Man maatte selvfølgelig da fra begge Sider slaa noget af paa sine Krav for at kunne mødes om et Kompromis, der vilde være til Gavn og Held for begge de stridende Parter, og, hvad der dog til syvende og sidst maa være det afgørende, tillige til Gavn for en sund Udvikling af vor Hovedstads kommunale Liv. Man maatte da fra den ene Side give Afkald paa Fordringen om en Udvidelse af Valgretten og blive staaende ved den Valgret, som vi allerede nu have. Og paa den anden Side maatte man give Afkald paa Fordringen om Delingen af Vælgerne i to Klasser. Man maatte altsaa indstrænke sig til simpelt hen at indføre Forholdstalsvalgmaaden paa Bask af den nu bestaaende Valgret. En Løsning i denne Retning vilde ikke blot have den Fordel at være i nøje Samklang med det, som dette Ting i mange Aar har hævdet som det rigtige, men den vilde tillige være en Retfær-